

Artur Lis

Konferencja naukowa: „Roman Longchamps de Bérier (1883-1941) Profesor lwowski i lubelski” (Stalowa Wola, 24 luty 2012 rok)

Dnia 24 lutego 2012 roku na Wydziale Prawa i Nauk o Gospodarce KUL w Stalowej Woli odbyła się konferencja naukowa: *Roman Longchamps de Bérier (1883-1941). Profesor lwowski i lubelski*. Poprzez to spotkanie naukowe organizatorzy chcieli uczcić pamięć Profesora Romana Longchamps de Bérier wybitnego polskiego cywilisty, znawcy prawa obligacyjnego i korporacyjnego oraz współtwórcy polskiego kodeksu zobowiązań z 1933 roku, ostatniego rektora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, związanego w latach 1920-1929 z Wydziałem Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL.

Roman przyszedł na świat 9 sierpnia 1883 roku w znanej rodzinie lwowskiej pochodzenia francuskiego. Był synem Bronisława - doktora medycyny i wojskowego oraz Heleny Rieger. W 1901 roku ukończył gimnazjum we Lwowie. W latach 1901-1905 studiował na Wydziale Prawa i Umiejętności Politycznych Uniwersytetu Lwowskiego. W 1906 roku uzyskał tam tytuł doktora praw, habilitację otrzymał w 1916 roku. Od 1906 roku pracował w Prokuraturii Skarbu we Lwowie, a następnie w Lwowskim Oddziale Prokuraturii Gener-

alnej. Z małżeństwa z Anielą Werszowicz-Strzelecką miał czterech synów: Bronisława, Zygmunta, Kazimierza i Jana. W 1920 roku został profesorem nadzwyczajnym prawa prywatnego na Uniwersytecie Lwowskim Jana Kazimierza, zaś od 1922 roku - profesorem zwyczajnym. Na uczelni lwowskiej pełnił obowiązki dziekana wydziału prawniczego w latach 1923/1924, 1929/1930, 1931/1932, prodziekana w latach 1924/1925, 1932/1934, prorektora w latach 1934-1938, oraz rektora 1939-1941.

Z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Roman Longchamps de Bérier związał się w 1920 roku, podejmując wykłady z prawa cywilnego, a później także prawa międzynarodowego prywatnego. Wielokrotnie był też powoływany na egzaminatora z prawa cywilnego w ramach Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla studentów Wydziału Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL. Profesor zaangażował się w działalność administracyjną na Wydziale Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL pełniąc funkcję dziekana (1922/1923) oraz prodziekana (w latach 1920/1922, 1923/1924).

Longchamps de Bérier uchodził za wybitnego cywilistę i cieszył się ogromnym autorytetem. Jego największym dziełem był kodeks zobowiązań z 1933 roku i związana z nim praca w Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. W niezwykle twórczej pracy naukowej, profesor skupił się na udziale w Komisji Kodyfikacyjnej oraz w zjazdach i konferencjach. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Prawniczego, Towarzystwa Naukowego we Lwowie, a także Polskiej Akademii Umiejętności. Prezydent Ignacy Mościcki w 1936 roku mianował go członkiem Trybunału Kompetencyjnego a w 1939 roku prezesem Małopolskiej Centralnej Kasy Oszczędnościowej we Lwowie.

Profesor Roman Longchamps de Bérier został rozstrzelany przez Niemców na Wzgórzach Wuleckich we Lwowie wraz z trzema synami w nocy z 3 na 4 lipca 1941 roku. Jest uznawany za jednego z najwybitniejszych polskich prawników XX wieku.

Przejdźmy teraz do sesji naukowej poświęconej jego osobie. Słowo powitania przybyłych licznie gości i uczestników konferencji wygłosił prof. dr hab. Romuald Szeremietiew, dziekan Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Gospodarce KUL w Stalowej Woli. Obrady otworzył referatem *Roman Longchamps de Bérier - profesor lwowski i lubelski* - ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński, Dziekan Wydziału Prawa, Prawa kanonicznego i Administracji KUL. Prelegent przypomniał, że wspólnota uniwersytecka żyje nie tylko dniem dzisiejszym, ale również dalszym i bliższym wczoraj, w którym odnaleźć można budowniczych tradycji i prestiżu uczelni takich jak prof. Longchamps de Bérier.

Następnie dr hab. Magdalena Pyter (WZPiNoG) przedstawiła aktywną działalność

profesora w Komisji Kodyfikacyjnej RP w referacie pt. *Udział prof. Romana Longchamps de Bérier w pracach Komisji Kodyfikacyjnej RP*. W dalszej części prelekcji, uczestnicy zaznajomili się z wkładem lwowskiego ośrodka akademickiego w dzieło tworzenia lubelskiej uczelni.

Dr Bożena Czech-Jezierska (Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim) zapoznała uczestników z pozycją, jaką lwowski ośrodek uniwersytecki posiadał w pierwszej połowie XX wieku. Referat zatytułowany *Współpraca prof. Romana Longchamps de Bérier z Państwową Komisją Egzaminacyjną* uwypuklił wpływ lwowskiego ośrodka akademickiego na rozwój środowiska lubelskiego. Autorka podkreśliła, iż wieloletnia praca profesora na rzecz lubelskiego ośrodka prawniczego przyczyniła się do naukowego rozwoju tego młodego wydziału, stanowiąc istotny wkład w proces kształcenia kadry akademickiej i formowania studentów. Prelegentka szczegółowo omówiła współpracę pomiędzy Uniwersytetem Jana Kazimierza i lubelskim ośrodkiem akademickim w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych. Niestety podczas sesji naukowej zabrakło zaplanowanego przez organizatorów wystąpienia dr Marcina Szewczaka (WPPKiA KUL) pt. *Rozwój regionalny w obszarze transgranicznym Polski i Ukrainy*.

Ostatni referat wygłosił mgr Dominik Tyrawa (WZPiNoG) pt. *Lwowska szkoła prawa administracyjnego. Wczoraj i dziś*. Za twórcę lwowskiej szkoły prawa administracyjnego, prelegent uznał profesora Zbigniewa Pazdro. Jego działalność naukowa oscylowała wokół dwóch płaszczyzn. Pierwsza płaszczyzna to prace historycznoprawne, drugą zaś płaszczy-

zną jego zainteresowań naukowych było prawo administracyjne, zarówno prawo ustrojowe, postępowanie administracyjne, jak i prawo materialne. Uczniami profesora Pazdro, a zarazem kontynuatorami jego pomysłów byli: Tadeusz Bigo (1894-1975), Franciszek Longchamps de Bérrier (1912-1969), którego stryjem był prof. Roman Longchamps de Bérrier, Wilhelm Edmund Rappe (1883-1975), Wit Klonowiecki (1902-1971), oraz Marian Zimmermann (1901-1967). Prelegent swoje wystąpienie zakończył stwierdzeniem: „Lwowska szkoła prawa administracyjnego to także przykład wpływu jednej gałęzi prawa (prawa cywilnego) na drugą gałąź prawa (prawo administracyjne), wpływu poprzez jedno monumentalne dzieło jaki były bez wątpienia *Studia na istotę osoby prawniczej* autorstwa prof. Romana Longchamps de Bérrier”.

Podsumowania konferencji zorganizowanej w Instytucie Prawa dokonał dziekan prof. dr hab. Romuald Szeremietiew. Dopełnieniem sesji było otwarcie i prezentacja wystawy *Ro-*

man Longchamps de Bérrier - profesor lwowski i lubelski, której dokonał ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński.

Kończąc należy podnieść, iż stalowolskie sympozjum naukowe doskonale uzupełniają oddane do rąk czytelnika dwie publikacje tj. *Nauki prawne pomiędzy tradycją a współczesnością. Prace dedykowane Profesorowi Romanowi Longchamps de Bérrier w 70. rocznicę śmierci* pod redakcją wyżej już wspomnianych Antoniego Dębińskiego, Magdaleny Pyter i Bożeny Czech-Jezińskiej oraz album pt. *Roman Longchamps de Bérrier (1883-1941). Profesor lwowski i lubelski*, opracowany pod redakcją Antoniego Dębińskiego i Magdaleny Pyter.

Niewątpliwie organizacja konferencji oraz publikacje dotyczące osoby profesora Romana Longchamps de Bérrier są bardzo ważne dla poszerzenia naszej wiedzy na temat jego życia i twórczości. Ta niezwykła postać stanowi przykład dla przyszłych pokoleń prawników.

NOTA O AUTORZE

Mgr Artur Lis, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli, Katedra Historii Prawa.